Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

De Staatssecretaris van LVVN en de Minister van VWS

directie Strategie
afdeling Beleid, planvorming en instrumentontwikkeling

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

Contactpersoon

T 088 223 22 33
F 088 223 33 34

Datum
13 november 2026

Onze referentie
2026-010092378

nota

Managementreactie BuRO advies pijnstillers en/of antibiotica roodvleesketen

Geachte heer Erkens en mevrouw Hermans,

BuRO Risicobeoordeling en Onderzoek (BuRO) heeft een advies aan mij uitgebracht over het gebruik van pijnstillers en/of antibiotica in de roodvleesketen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) is verantwoordelijk voor het toezicht op het gebruik van diergeneesmiddelen en op het monitoren van residuen daarvan in dierlijke producten. Het toezicht wordt risicogericht en kennis gedreven uitgevoerd op meerdere plaatsen in de keten. Wetenschappelijke adviezen helpen om de kennispositie te versterken. Daarom heb ik met belangstelling het advies van Bureau Risicobeoordeling & Onderzoek (BuRO) over "het gebruik van pijnstillers en/of antibiotica in de roodvleesketen in Nederland: chemische voedselveiligheid en dierenwelzijn" gelezen. Ik onderschrijf het belang om vanuit dierenwelzijn, diergezondheid en voedselveiligheid aandacht te hebben voor het zorgvuldig en rechtmatig gebruik van diergeneesmiddelen.

Algemeen
De drie door BuRO geformuleerde adviezen zijn alle gericht aan de Inspecteur-Generaal van de NVWA. De vertaling van het advies naar de toezichtpraktijk vraagt op onderdelen om nadere juridische en toezichtspecifieke duiding, in het bijzonder daar waar het gaat om gebruik buiten de voorwaarden van de handelsvergunning van diergeneesmiddelen en de beoordeling van residurisico's daarbij. Om de reactie van de NVWA op de adviezen van BuRO beter te kunnen duiden is hieronder een toelichting gegeven op het Europese stelsel voor diergeneesmiddelen en het toezicht van de NVWA .

Voor de beoordeling van voedselveiligheidsrisico's hanteert de NVWA o.a. het samenhangende Europese stelsel voor diergeneesmiddelen en levensmiddelen. Toegelaten diergeneesmiddelen voor voedselproducerende dieren zijn vooraf beoordeeld op kwaliteit, veiligheid voor dier, mens en milieu, en werkzaamheid; voor de relevante farmacologisch werkzame stoffen geldt het Europese residukader en voor het toegelaten gebruik zijn wachttijden vastgesteld. Verordening (EU) 2019/6 voorziet daarnaast onder voorwaarden in rechtmatig

gebruik via de cascade, waarbij voor voedselproducerende dieren aanvullende eisen gelden voor de gebruikte werkzame stoffen en de wachttijd. Deze reguliere en rechtmatige situaties moeten worden onderscheiden van situaties met overschrijding van de maximum residu limiet (MRL), niet-naleving van wachttijden, illegale behandelingen en het gebruik van verboden of niet-toegestane stoffen. Voor de laatstgenoemde situaties gelden aanvullende voedselveiligheids- en handhavingskaders.

De NVWA maakt bij de inrichting van haar toezicht onderscheid tussen het risico voor de voedselveiligheid, de naleving van de regels voor het gebruik van diergeneesmiddelen en mogelijke bredere signalen over de werking van het stelsel. Een MRL overschrijding, het gebruik van een niet-toegestane stof en onrechtmatig diergeneesmiddelen inzet zijn immers juridisch en risico-technisch verschillende situaties en vragen daarom om een specifieke, daarop toegesneden, beoordeling en interventie. Door dit onderscheid consequent te maken, kan de NVWA risicogericht optreden waar de voedselveiligheid daadwerkelijk in het geding is en tegelijkertijd toezien op correcte naleving van de diergeneesmiddelenregelgeving.

Naast het toezien op de naleving van de geldende wet- en regelgeving zet de NVWA zich actief in om risico's en knelpunten, die nog onvoldoende zijn gereguleerd of wetenschappelijk geduid, te agenderen, met als doel de publieke belangen zo goed mogelijk te borgen.

Reactie op adviezen aan de NVWA
Hieronder geef ik per advies aan hoe de NVWA de adviezen zal opvolgen.

Zie toe op juist gebruik van medicatie in alle stappen van de keten, zowel vanuit het oogpunt van dierenwelzijn, diergezondheid, voedselveiligheid als antimicrobiële resistentie ontwikkeling.

De NVWA houdt toezicht op dierenartsen en het rechtmatig gebruik van diergeneesmiddelen op primaire bedrijven in de veehouderij en in het slachthuis (via monstername en analyse op residuen). Bij landbouwhuisdieren die gehouden worden voor voedselproductie richt het toezicht zich aanvullend ook op de voedselveiligheid. De NVWA monitort de gehaltes van residuen van diergeneesmiddelen in vlees en andere producten d.m.v. het nemen van monsters, die in het laboratorium worden geanalyseerd op de aanwezigheid van residuen van diergeneesmiddelen. Daarnaast monitort de NVWA de ontwikkeling van antimicrobiële resistentie in de gehele keten (van import en primaire bedrijven t/m de Retail). Dit is grotendeels verplicht vanuit EU-wetgeving. Het advies van BuRO beschouw ik als een aanbeveling om het toezicht op

diergeneesmiddelen zoals de NVWA dit heeft ingericht in alle schakels van de keten te continueren.

Onderzoek de motivatie van veehouders waarom zij zich niet houden aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot het toedienen van medicatie aan hun dieren.

a. ***Neem daarin de transportwaardigheid en onderliggende dierziektes mee.***

b. ***Gebruik de resultaten van het onderzoek bij de invulling van het toezicht.***

Het gebruik van diergeneesmiddelen om klinische verschijnselen zodanig te beïnvloeden om een dier dat feitelijk niet geschikt is voor vervoer toch te kunnen vervoeren, kan een ernstig risico vormen voor het dierenwelzijn en de naleving van de transportregels. Dit moet worden onderscheiden van het veterinair gerechtvaardigd gebruik van bijvoorbeeld pijnstilling ten behoeve van het welzijn of de behandeling van het dier.

Een recente wetswijziging verruimt de mogelijkheden om dieren via noodslacht te laten slachten. Waar voorheen een ongeval een voorwaarde was, kunnen nu ook dieren die geschikt zijn voor de slacht, maar om welzijnsredenen niet vervoerd mogen worden, voor noodslacht in aanmerking komen. De verruimde mogelijkheid voor noodslacht kan van invloed zijn op het gedrag van veehouders en dierenartsen, omdat de gevoelde noodzaak om niet-transportwaardige dieren toch te vervoeren hiermee wordt weggenomen. De NVWA zal daarom na implementatie van de nieuwe werkwijze de toezichtbevindingen monitoren. Op basis van de uitkomsten zal de NVWA besluiten of nader onderzoek naar de motivatie van veehouders die de regels niet naleven meerwaarde heeft.

Gebruik de maximaal veilige indicatorresidu gehalten voor vlees (Tabel 2) en nier (Tabel 3) uit deze risicobeoordeling om de risico's voor de gezondheid van de consument in te schatten wanneer een stof aangetroffen wordt waarvoor geen maximum residulimiet (MRL) is afgeleid.

Het advies van BuRO beschouwt de mogelijke risico's van het gebruik van diergeneesmiddelen voor de voedselveiligheid op basis van de gebruikte farmacologisch actieve stof en het individuele dier (van geval tot geval), in relatie tot de MRL. BuRO concludeert dat er bij een MRL overschrijding een mogelijk risico voor de consument is. De NVWA onderschrijft dat.
Het kan ook zo zijn dat er residuen van farmacologisch werkzame stoffen worden aangetroffen waarvoor geen MRL beschikbaar is voor het betreffende dier. BuRO adviseert om in dit geval de door haar afgeleide maximaal veilige

directie Strategie
afdeling Beleid, planvorming
en instrumentontwikkeling

Datum
13 november 2026

indicatorresiduwaarden te gebruiken om het mogelijke gezondheidsrisico voor de consument te beoordelen. De NVWA ziet meerwaarde in de beschikbaarheid van dergelijke wetenschappelijk onderbouwde veilige indicatorresiduwaarden.

Aan het ontbreken van een MRL kunnen uiteenlopende redenen ten grondslag liggen. De NVWA zal bij aantreffen van een residu waarvoor geen MRL beschikbaar is in het betreffende dier beoordelen binnen welk juridisch kader het diergeneesmiddel is toegepast en welke wettelijke eisen op de betreffende situatie van toepassing zijn. Wanneer vervolgens een risicobeoordeling nodig is kunnen de door BuRO afgeleide indicatorresiduwaarden behulpzaam zijn bij het beoordelen van het mogelijke gezondheidsrisico voor de consument. De NVWA zal daarom nader uitwerken in welke situaties en op welke wijze deze indicatorresiduwaarden in de risicobeoordeling en in de toezichtspraktijk kunnen worden gebruikt.
De NVWA houdt daarbij in haar toezicht het bredere doel van het voedselveiligheidssysteem zoals we dit in de EU hebben ingericht altijd voor ogen. Los van het wel of niet bestaan van een mogelijk voedselveiligheidsrisico in individuele gevallen, is het van belang dat het vertrouwen in dit stelsel niet wordt ondermijnd. Daarvoor is, juist gelet op dit stelsel, nodig dat elk individueel dier aan de regels voldoet.

Met vriendelijke groet,

Angeline van Dijk
Inspecteur-Generaal van de NVWA